

“STONEFISH”

bewerkt naar Harry Frauca

Wanneer we lezen over het Groot-Barrièrerif langs de Australische noordoostkust, denken we onmiddellijk aan de grote kleurenpracht, die in zovele boekwerken is afgebeeld. Dat dit rif tevens de woonplaats is van minder vriendelijke dieren, komt niet zo gauw bij ons op. Soms gaan kleur en venijn samen; denkt u maar aan de giftige Conussoorten ¹⁾. Maar dat is niet altijd het geval. Bovenstaande foto toont u een exemplaar van de „stonefish” of *Synanceja verrucosa*, een vis met een wel zeer onaantrekkelijk uiterlijk. Zoals vrijwel alles in de natuur, heeft ook dit uiterlijk een belangrijke functie: het is een voortreffelijke camouflage. Het dier gaat haast geheel op in zijn omgeving, bestaande uit met wier overdekt koraal. Op de foto is de „stonefish” nog betrekkelijk goed zichtbaar, omdat hij daar op een rots ligt. Dit is echter meer de plaats van een andere soort, *Synanceja trachynis*.

Onze „stonefish” (waarom zouden we hem eigenlijk niet steenvis mogen noemen?), die deel uitmaakt van de familie der Scorpaenidae of schorpioenvissen, bereikt gewoonlijk een lengte van ongeveer 30 cm. Zijn kleuren zijn bruin, roodachtig en zwart. Hij lijkt inderdaad op een steen, een ruwe, korrelige steen met een aantal puntige uitsteeksels. De Latijnse naam *verrucosa*, hetgeen vol wratten betekent, is goed gekozen. *Synanceja verrucosa* is geheel bedekt met wrattige uitsteeksels, die bovendien een kleverige, melkachtige stof afscheiden. Door deze stof, die zich over de huid verspreidt, blijven stukken wier en dergelijke aan de vis plakken, zodat deze nog meer in zijn omgeving opgaat.

Hoe volmaakt de camouflage van onze stonefish op zichzelf ook is, het effect daarvan wordt nog verder vergroot door de leefwijze. Geen enkele beweging, alleen roerloos afwachten totdat een prooidier — vissen — binnen bereik langszwemt. Op dat ogenblik gaat de naar boven gerichte bek open en wordt de niets vermoedende voorbijganger gegrepen. De stonefish is dus geen actieve jager. Hij neemt genoeg met wat toevallig langs komt, zodat het best kan zijn dat hij erg lang moet wachten. Klaarblijkelijk is de steennis daarop ingesteld. In aquaria hebben exemplaren drie maanden geleefd zonder voedsel tot zich te nemen; zichtbaar nadeel heeft men niet kunnen constateren.

Nog zijn de bijzondere aanpassingsmogelijkheden van de stonefish niet uitgeput. Wanneer hij in zijn schuilplaats wordt verrast door laag water, is zelfs dat blijkbaar geen bezwaar. Gedurende betrekkelijk korte tijd — volgens waarnemingen zou dit wel eens 24 uur geweest zijn — kan hij buiten het water leven, daarbij zuurstof uit de lucht tot zich nemende.

Tenslotte heeft de steennis ook een voortreffelijke bewapening. Niet voor agressieve doeleinden, maar ter verdediging. Zodra de vis gestoord wordt, richten de 13 blauwachtige rugvinstekels zich op. Iedere stekel is bovendien verbonden met een gifklier. Het uiterst sterke gif wordt door een dubbel kanaal naar de punt van de stekel gevoerd en vervolgens als een injectie aan de „aanvaller” toegediend. Er is tenminste één geval bekend, waarin een mens, die op de vis trapte, tengevolge van dit gif is overleden. Maar misschien is het gevaarlijke gif desondanks ook ten nutte van de mens bruikbaar. Aangezien het de bloeddruk verlaagt, vraagt men zich in wetenschappelijke kringen af of dit gif niet een stof bevat, die een gunstige werking heeft bij verhoogde bloeddruk. Wellicht horen we dus nog eens nader van deze toch eigenlijk afstotelijke, maar daarom niet minder interessante vis.

1) Zie buikpotigen, pag. 35—38.

W. F.

VISSEN VOORSPELLEN AARDBEVINGEN

Dikwijls hoort men al dan niet terecht, dat dieren op bijzondere wijze reageren, wanneer bepaalde natuurverschijnselen in aantocht zijn. Vast staat in ieder geval, dat kort voor een aardbeving in de kustwateren van Japan vissen verschijnen, die normaal in de diepere delen van de zee leven. Blijkbaar was dit verschijnsel in vroeger tijden al opgevallen, maar het heeft toen geleid tot het ontstaan van de legende, dat grote vissen nabij de kust aardbevingen veroorzaken door krachtig met hun staart te slaan. Onlangs is aan dit bijzondere gedrag van de diepzeevissen uitgebreid aandacht besteed door de Japanse ichthyoloog en directeur van een zee-aquarium, dr. Jasoeo Soejehiro, in zijn boek, getiteld „Fish and Earthquakes”. Daaruit blijkt, dat het niet zo gemakkelijk is om dit meermalen vastgestelde verschijnsel te verklaren. Dr. Soejehiro acht het niet onmogelijk, dat in de diepzee levende vissen waarnemingen doen op een tijdstip dat de menselijke meetapparatuur nog niets registreert. Vermoedelijk vluchten de diepzeebewoners dan uit de buurt van het epicentrum van de aardbeving naar veiliger oorden.

W. F.